

Előfizetési árak:
egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
negyedévre 1 ft.

Egyes szám ára 8 kr
hirdetések mezeikelt árák szerint.

A lap megjelenik minden csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

ENDRE JÁNOS

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
hova a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: Arpad-ut 20.
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési penzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

UJPEST- ÉS KÖRNYÉKÉNEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Közegészség ügyünk érdekében.

Az egészség az ember legnagyobb kincse. Gazdag és szegény féltékenyen őrzi azt, mert ha egészsége megrongálódik, nemesak rendes napi munkája van megakadályozva, hanem kizökken rendes életmódjából és életunt lesz, egy kis felületes gyógykezelés avagy pedig az orvosi rendelet könnyelmű betartása esetén pedig áldozatává lesz betegségének, melynek kútforrását a legtöbb esetben nem tudja és nem kutatja senki. Pedig a legtöbb baj, a legmakacsabb betegségek a hatóság hanyagságából, a közegészségügy óreinek gondatlanságából erednek, mert a legtöbb esetben a betegségek az ártalmas és namisított, vagyis megfertőzött élelmiszerektől, hamisított és megmérgezett italoktól származnak. Az ember nem is hiszi, hogy mennyi ártalmas és mérges anyagot szerez be a piacon drága pénzért, egészségének rovására. De különösen az újpesti piacon, a hol éppen azt árulhatják a mitakarnak, ott szabadon és nyilvánosan üzhetik a legnagyobb visszaéléseket. Minden, másutt nem értékesíthető ezikk itt forgalomba kerülhet, mert az újpesti piac messze vidéken ismeretes arról, hogy itt minden túl lehet adni.

A tej, turó, vaj, ha körömfájós állatoktól nem származik, akkor mérges anyagokkal van hamisítva. A gyümölcs, a mely az újpesti piacon eladásra kerül, legtöbbször romlott, rothadt úgy hogy mi a szép gyümölcsöt csak hibéből ismerjük.

A kenyér és sütemény tudja Isten milyen ragályos kezekben megy keresztül, a sátrakon árult hús meg halak tekintve a piszoktól és tisztátalanság-

tól, a mely ott azt a szabadban ellepi, addig hurezotatik ide-oda, a míg megromlik és élvezete az egészségre károsossá válik.

De nem esoda. A sátrak állványaira a melyeken egész éjjel kóbor kutyák tanyáznak és melyek kétes existenciájú individuumoknak szolgálnak fekvőhelyül, reggel kirakják a mosóteknőből, vagy hasonló, nem éppen gusztusos edényekből a húst, arra, a melyen egész éjjel a kutyák nyalakodtak. Itt a hús ki van téve pornak, piszoknak, napnak, legyeknek, melyek által meg lesz fertőzve. A mi el nem kél, úgy piszkosan megint vissza kerül abba az edénybe, a melyben hozták és másnap reggelig újra abban marad, míg ismét kirakják a sátor állványára.

Igy jön a romlott és bacillusokkal gazdagon spekelt hús a szegény ember házába, a ki azt hívén, hogy a hústól a munkában kimerült test táplálékot kap, a betegség csiráját veszi magába.

Az ilyen közegészségügyellenes állapotok természetesen csak Ujpesten fordulhatnak elő, a hol a hatósági orvosok jobban törődnek a magánpraxisal, mint hivatalos kötelességükkel, nem törődnek 35 ezer ember egészségével, midőn az ő megvagyonodásukhoz elég, ha csak néhány ember, talán éppen az ily módon megbetegedett ember, járul hozzá.

Mindenesetre nagy leketlenség és könnyelműség kell hozzá, ha valaki csupa kényelemből vagy egyéb érdekből 35 ezer ember egészségével vagy életével oly felületesen bánik és nem gondolja meg, hogy kötelességszerű eljárásával évenként hány embernek az életét mentheti meg.

Mi egész komolyan felhívjuk az intező körök figyelmét ezen vétkes hanyagság megszüntetésére, nehogy kénytelenek legyünk levenni a keztyűt és nem éppen kedves hangon további orvoslást kérni.

Kérünk szigorú egészségügyi ellenőrzést a piacon.

Az újpesti telektulajdonosok kérényé az igazságügyi miniszternél.

Lapunk múlt számában jeleztük, hogy az újpesti telektulajdonosok telekmegváltási kérényé a képviselőház asztalára került és Molnár Béla előadó hosszas és alapos indokolása alapján a ház határozata szerint, méltányos elintézés miatt az igazságügyi miniszternek kiadatott.

Mi voltunk az elsők, a kik ezzel a fontos ügygyel foglalkoztunk és több ízben az ügy érdekében megszólaltunk.

De leghatározottabb támogatója az ügynek *Volfner Tivadar* képviselőnk volt, a ki látva, hogy ezzel az ügygyel polgártársai egy igazságtalan teher alatt görnyednek, a kezébe vette a dolgot és harcra szállt a telekmegváltás méltányos és szerződésileg biztosított jogok visszaszerzéséért.

Még mindnyájunk elénk emlékeztében van az az értekezlet, a melyet a telekmegváltás ügyében *Volfner Tivadar* képviselőnk múlt nyáron összehívott és melyen Ujpesten legelőkelőbb polgárai tárgyalták azt a serelmes dolgot, hogy a nemcs gróf Karolyi Sándor, azzal akarta a telekmegváltás lehetőségét elűzni, hogy az eredeti szerződéstől egészen eltérő, új szerződéseket hozott forgalomba, melyekkel fogva a telekmegváltást az eredeti szerződésben megállapított feltételektől eltérőleg, sokkal súlyosabb feltételekhez akarta kötni. Szóval az új szerződés szerint a telkek arát és azok megváltási jogát 100%-nál magasabba emelte.

Az értekezlet behatárolt foglalkozott ezzel az ügygyel és tiltakozott a gróf ezen önkénye és kapzsúsága ellen s egyhangulag elhatározta, hogy az újpestiek méltányos jogaiknak visszaszerzése és a telekmegváltás rendezése ügye-

A „KÖZÉRDEK” TÁRSZÁJA

Első szerelmem története.

Írta: *Köszeghy Árpád.*

Első szerelmem! Eitűnt boldog világ! Az élet sivár próza s azt a piciny költészetet, mely ifjúságunk tűnő napjait atragyoga, hej de nagy okunk van felemléteni.

Halljátok első szerelmem történetet.

1858-ban történt. Tizenket éves lehettem és a második gimnasiunba jártam: vidám gyermek valék szőke hajjal és kék szemekkel: egy kisse talán vad, de romlatlan, jószívű legényke.

Epen a kánikulai szünnapokat élveztem, azon kedves időt, mely a legkiránatosabb minden diák gyerek előtt.

Én ketszeresen örültem neki, mert a vakáció alatt atyámmal rendszeren ellátogattunk Ágfalvára, (Sopron mellett levő falucska) hol atyám testvere neptanító és itt töltötünk két-három hetet.

Ezek voltak legboldogabb napjaim; ha szép idő volt elmentem az erdőbe a falu parasztyermekeivel, velők játszottam és együtt barangoltuk be a környeket.

1858 év nyarán szintén Ágfalván voltam.

A mezitlábos, gatyás kis pajtasok nagyon örültek a viszontlátásnak s már előre különféle műtárságokat terveztek.

Egy délután szintén szünnapom volt velők tartani, de atyám a felbőkre figyelmeztetve, melyek süffin és sötéten boríták a láthatárt, nem eresztett el.

Ellenmondást tölem edes atyám el nem tűrt s így kénytelen valék — bar a világ minden mennykövetől és záporosójtól nem féltém, — szepen ottthon maradni.

Kedvetlenül ültem egy ablakhoz és bámultam ki a ház előtt elterülő viruló gyepre és a lombos fákra. Perültem a jó Istennel, hogy miért engedi az esőnek a kánikulai szünnapokat megrontani és csendes megadással mormogám:

— No ez megint szép kis unalmas este lesz!

Az ég, mely egy felóra előtt még kedélyesen mosolygott, most egyszerre elkomorult és redőkbe vonta homlokát. Éles, sivitó szél zúgott át a cserjén, mint előjele a közeledő nagy viharoknak.

A mint az ablakon át kinéztem, három alakot láttam az országút felől sietve házuk felé közeledni. Egy ur volt nejével a karján, ki egy 10—11 éves leánykát vezetett.

A mi házuk mintegy felőrai távolságra

volt a falutól s a három egyen, kik úgy látszik a faluba iparkodtak, a vihar kitörése előtt már aligha érték volna el azt.

Ők tehát házuk elé érve, ott határozatlanul álltak meg.

Én azonnal felugrottam, kifutottam a kapu elé és a legnyajásabban hívtam a három idegent, hogy lépjenek be házukba.

Ők nagy köszönettel vették meghívásomat s beleptek a szobába.

Az ur igen halavány és szenvedő volt és koronként erősen köhögött: neje elege szép nő volt, de engem leginkább a kis leány érdekelt.

Termete gyöngéd, finom, de arányos volt: arcán természetes pir honolt. — Bátorlalanul lépett be.

Ekkor nagybátyám és atyám léptek a szobába s nem kevésbe voltak meglepetve, midőn jelentem, hogy tudtok nélkül vendégeket hívtam; hanem azért nem pirogattak meg érte.

Az ur bemutatatta magát, mint zongoratanítót Sopronból, honnan — ismerősei látogatására — most jött át családjával Ágfalvára, de a vihar utolérte őket az uton és az elől — az én meghívásomra — hozzánk menekültek.

Nagybátyám szívesen látta őket, bevezette

ben kérényt intéznek a képviselőházhoz, kéréven az ügynek törvényhozási rendezését.

Az értekezlet dr. Kiss Sándor helybeli ügyvédet bízta meg a kérény megszerkesztésével, ki a kérényben nagy igazsággal fejtegette az újpestiek sérelmét, nyíltan feltárta az újpestiek telekmegváltására vonatkozó régi és egyedül érvényesnek elismerhető szerződésben megállapított jogait, és rámutatott azon hátrányokra, melyek a gróf a telekmegváltás lehetőségének súlyosabbá tetele által az újpesti telektulajdonosok és Újpest fejlődését sújtják. Dr. Kiss Sándor elenk színekben festette a kérényben azt a nyügöt, a melyet az újpestiek a gróf önkéntes eljárásával egy érvényen kívül álló szerződés miatt el szenvedni kénytelenek.

Azután a kérényben hivatkozott a telekmegváltásra, vagyis az úrbéri viszonyok rendezése tárgyában fennálló törvényekre és fenyvesen bebizonyítja, hogy az újpestiek kérénye méltányos, jogos.

A kérény, melyet annak idején egész terjedelmében közöltünk, úgy látszik megtette hatását, mert a képviselőház kérény-bizottsága az újpestiek telekmegváltásügyi kérényét jogosnak és tárgyalásra méltónak találta és ebben az értelemben javasolta a képviselőháznak az igazságügyi miniszternek való kiadását.

Sokan azt hittük, hogy az újpestiek kérényére más száz meg száz kérény sorsára jut és a megszokott elintézésel nagy kegyesen az irattárba helyezni határoztatták.

Gsalódtunk, kellemesen csalódtunk, mert Volfner Tivadar képviselőnk nem engedte, hogy kérényünk, mely szebb helyre edemes, az irattár poros aktái közé kerüljön, hogy a feledés fátyola borítsa, hanem minden ügykezeléssel és befolyásával azon van, hogy a kérény méltányos és jogos elintézését nyerjen és azzal az újpesti telektulajdonosok megváltási ügye előnyös rendezést nyerjen.

Hogy az újpestiek kérényére az igazságügyi miniszter elé került, egyedül Volfner Tivadar képviselőnknek köszönhető, a ki az ügyet öber szemmel kíséri és folyton-folyvást sürgeti, hogy minél gyorsabb elintézését nyerjen.

Ez az ambíció, a melylyel Volfner Tivadar képviselőnk az ügyet kezébe vette, biztos reményül nyújt nekünk arra, hogy a telekmegváltási ügy az újpestiek örömeire és előnyére minél hamarabb rendezze lesz.

Mi az ügynek, eddigi menetéből ítélve, a legszebb sikereket jósolhatjuk. E.

Heti tájékoztató.

Február 28 nap.

17. csütörtök. Szabász. A 2-ik magyar felelős miniszterium kinevezése 1867. Az osztálysorsjáték V. huzása.

18. péntek. Kálmán. Gróf Andrássy Gyula megh. Voloscában 1899.

19. szombat. Zsuzsána. Jékai Mór dr. komorus költőnk szül. Komáromban 1823.

20. vasárnap. Aladár. Ráth Károly, Budapest szekerfővárosának megboldogult főpolgármestere szül. 1821. Az Újpesti általános önszegélyző egylet közgyűlése (Árpád-ut 17.) d. u. 3 órákor. Goldmark-estély Budapesten a Royal-szálloda termében delután fel 5 órákor.

21. hétfő. Orsolya. A francia forradalom kitörése 1848. Landi Kamilla dalénekesnő hangversenye Budapesten a Royal szálloda termében este fel 8 órákor.

22. kedd. Hashaggyó kedd. Washington György szül. 1732.

23. szerda. Hamvazó szerda. I. Ferencz francia király fogsába jut Paviánál 1525.

A miniszterek fogadnak. Miniszterelnök fogad pénteken d. u. 4-5 óráig. — Belügyminiszter fogad pénteken d. u. 4-5 óráig. — Penzügyminiszter fogad hétfőn d. u. 3 órákor. — Honvédelmi miniszter csütörtökön d. e. 10-11 óráig. — Földmívelésügyi miniszter kedden d. u. 4 órákor. — Horvát-szlavonországi miniszter naponként (vasárnap kivételével) 8-10 óráig. — Igazságügyi miniszter csütörtökön d. u. 1 órákor. Válasz- és közoktatásügyi miniszter csütörtökön delután 4 órákor. — Kereskedelmi miniszter fogad hétfőn d. u. 4 órákor.

Budapesti látványok.

Az új országház kupolacsarnoka megtekinthető 50 krért 10 órától 1-ig.

Deák-mauzóleum a Kerepesi-úti temetőben megtekinthető esti 5 óráig.

Iparművészeti múzeum nyitva 5 órától 8-ig. Belépő-díj 30 kr.

Nemzeti múzeum. Nyitva 9 órától 1 óráig.

Magyar kereskedelmi múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelemtörténelmi múzeum és keleti mintatár, az iparszarnokban, delültől 9 órától delután 2 óráig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órai ugyanott d. e. 9 órától d. u. 2 óráig.

Magyar házi-ipari központi ház. Kerepesi-ut 22. I. emelet, d. e. 9-től esti 7 óráig.

Tudakozó-iroda és nyilvántartó szakkönyvtár. Kerepesi-ut 20 sz. a. d. e. 9-12 d. u. 3-6-ig.

Szabadalmi levéltár nyitva egész nap.

Allatkert. Nyitva egész nap. Belépti-díj 30 krajezar.

Fehérkereszt-egylet (saját épületében) Mozsár-utca.

Mentő-egyesület a Markó- és Solyom-utczák sarkán.

HIREK.

— A hivatalos lapból. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Talapkovics Alexi és Löwy Szidona okl. tanítónőket az újpesti áll. elemi iskolához rendes tanítónővé nevezte ki. — Dr. Ehrenreich Pál újpesti lakos nevet belügyminiszteri engedéllyel »Elek«-re változtatta.

— Óváczió orsz. gyűl. képviselőknél. Újpest lelkes választó polgárai Volfner Tivadar képviselőnk, abból az alkalomból, hogy a

képviselőházban az iparosok és kereskedők érdekében oly hatásos beszédet mondott, faklyás-menettel akarták megtisztelni. Volfner Tivadar képviselőnk azonban neszet vevén a dolognak a következő levelet intézte Csep-esányi Bela a 100-as rendező bizottság elnökehez:

»Nagyságos Csep-esányi Bela Árpád urnak Újpesten.

Kedves barátom!

Ariól értesültem, hogy újpesti barátaim képviselőházi felszólalásom alkalmából megtisztelő figyelemben kívánnak részesíteni. Azzal a felszólalással én kötelességemet teljesítettem — a kiváló figyelmet tehát nagyon köszönöm, de ezuttal — tekintettel súlyos viszonyainkra, más módon szeretném kifejezésre juttatni, nem úgy a hogy Ti kedves barátaim terveztek. A tüntetésnek és figyelemnek egy másik módjával, talán szebben lehetne demonstrálni azt, hogy a polgárok biznak képviselőjükben s a képviselő mindig szíven hordja polgártársai érdekét. Most sajnos, sok van polgártársaim között, a ki munkanélkül szűkölködik; segítsünk azokon! A tervezett tüntetés költségeit fordítsuk erre a nemes célra, a mikor én a magam részéről is hozzájárulok. Újpesti polgártársaimnak szíves üdvözléssel: igaz híved Volfner Tivadar orsz. képviselő.

Ezekből látjuk, hogy Volfner Tivadar képviselőnk akkor is, mikor őt akarják ünnepelni Újpest szegényeire gondol és szívesen lemond minden óváczióról, csakhogy Újpest szegényein segíthessen.

— Képviselőtestületi ülés. Újpest község képviselőtestülete csütörtökön f. hó 24-en d. u. 3 órákor ülést tart.

— Adakozások. Volfner Lajos az újpesti népkonyha javára 250 frtot adományozott. — Volfner Tivadar, kerületünk országgyűlési képviselője pedig az újpesti szűkölködők részére 100 frtot adományozott.

— Az udvar Budapesten. A szekerfőváros ismét szép napokat él. O felsége a király kedden reggel 5 óra 40 perczkor érkezett, nemzete örömeire, hosszabb tartózkodásra Budapestra. Kisérétében voltak: Liechtenstein herczeg első főudvarmestere, Paar gróf és Bolfras főhadsegédek, König udvari tanácsos, Herzl dr. főörzsorvos. A királylyal együtt az egész udvar a magyar fővárosba tette át egy időre a tartózkodási helyét. Ottó főherczeg és neje Maria Jozefa főherczegnő hétfőn este érkezett meg, Stefania főherczegnő, Ferencz Szalvator főherczeg és Maria Valeria főherczegnő ma csütörtökön érkeztek meg, Lajos Győző főherczeg pedig holnap pénteken érkezik Budapestre. O felsége a király ittlete alkalmával a kir. palotában udvari bal s több udvari estély lesz.

— Lapunk szerkesztőségének hangverenyé. Lapunk szerkesztősége folyó évi február hó 24-en este 5-6 óráig a »Telefon«-Hirmondó keves, piczike hallgatónak — a gyermekeknek akar örömet szerezni és e célból a

a nagy szobába, hol kényelembe helyezkedtek.

Én a leánnyal a pamlagon ültem és édesen csevegtünk együttl.

Szegény kis leány, oly szomorú volt. Kérdeztem szomorúsága okát; ekkor elmondta, hogy atyja mellbeteg s az orvosok véleménye szerint nem sokáig él. Én tölem telhelőleg vigasztaltam, és szavaim megnyugtanni látszótták őt.

Ezalatt — a vihar kitombolván magát — beköszöntött az est. A vendégek távozni készültek; mire nagybátyam befogatott és mi elbúcsúztunk.

Távozáskor megcsókoltam a kedves kis Aranka (így hívták) ajkát és arra kértem, hogy mielőbb látogasson meg.

O erre meghívott engem másnapra Sopronba, mit en nagy örömmel fogadtam.

Alig vártam a reggelt; a mint az első nap sugar beköszöntött, megszöktem hazulról és átgyalogolván Sopronba csakhamar el is értem Arankáék lakát.

Mily szívesen és mily örömmel fogadtak. Aranka e napon oly kedves volt; leült a zongora mellé és zenedarabokkal mulatott.

Már ekkor úgy megszereltem őt, oly igazán áhítatos vonzó gyermeki szeretettel csüggyén rajta.

Delután elbúcsúztam, megígérve, hogy nem mulasztom el minden évben meglátogatni őket. Alig birtam elvalni Arankától.

Mindketten sirtunk, mintha előre sejtettük volna, hogy szomorú viszontlátás vár mindkettőnkre.

Hazaérve megpirongattak, miután bevaloltam eltűnés-m okát; egy hét múlva pedig hazautaztunk Budapestre.

Szemem előtt mindig a kis Aranka alakja behegett. Nem tudtam elfelejteni; ő volt minden gondolatom.

Két hó múlva levelet kaptunk nagybátyámtól, melyben azt írta, hogy megval Ágfalvától, mert B. . . . helyiségbe tettek át.

Igy tehát legvégső reményem is elszállt Arankát valaha viszontláthatni.

Husz év múlt el utolsó találkozásunk óta az alacsony lakó szoba homályos ablakánál; úgy emlékszem reá, mintha pár het előtt történt volna.

Ekkor a véletlen Sopronba vezetett, mondjuk a kíváncsiság és a szerelem hajtott oda. Arankát lakásán nem leltem, hanem a házbelleiktől annyit tudtam meg, hogy 5 év előtt temették el anyját — apját már regebben elveszté — és hogy férjhez ment azon orvoshoz, ki anyját gyógyította.

Ez volt az első fájdalom, mely szívemet érte; de én látni akartam őt csak egyszer meg, hogy örök búcsút mondjak neki.

A kaszinó ball rendezett. Elmentem, mert gondoltam, hogy talán jelen lesz ő is és csakugyan ott volt. De mennyire megváltozott!

A viruló szépség eltűnt, elhervadt.

Aranka sokkal öregebbnek látszott mint a milyen volt, sötét, búskomolyság virrasztott a nagy kek szemekben.

Szegény Aranka! Mive tette az élet.

En hozza leptem és megszolgáltam. O azonnal megismert. — Nem akarom megörökíteni kínos beszélgetésünket, csak azt tudom, hogy e beszélgetes alatt ő épen annyit szenvedett, mint én.

Láttam, hogy ferje, az orvos, gyanakodva tekint rám; csakhamar búcsút vevék tőle és elhagyam a termet.

Búcsút vettem tőle — örökre!

Mily kínosan neveltséges próza az élet.

Midőn eltávoztam, eszembe jutott a költő mondása, oly elerékenyítőleg hatott kedélyemre:

»Remegve kért, hogy hagyjam el.

Egy könny rezgett szemében. . . .

Nem volt többé ifjú, se szép.

De kedvesebb, mint regem.

királyi magas elhatározást ünneplendő szobor-ünnepélyt, utána pedig hangversenyt rendez a »Telefon Harmonó« szerkesztőségében. A műsor igen érdekes és változatos lesz, mely a kiciknek nem csak élvezetel fog nyújtani, hanem bennük a hatással érzelmet és hangszeretel fogja felkölteni. Lesz emlékbeszéd, ének, szavaltat, zongora- és hegedűjáték. A szobor-ünnepélyen leány-növendékek, a hangversenyen pedig felnöttek fognak közreműködni. A részletes műsort a közreműködők névsorával, lapunk jövő számában fogjuk közölni.

— **Az ujpesti ír. hitközség.** f. hó 15-én tartott képviselőtestületi közgyűlése alkalmából egyhangulag és lelkesedéssel elhatározta, hogy f. év márczius 15-én, a magyar népszabadság születésének 50-ik évfordulója alkalmából ünnepélyes hálaadó istentiszteletet tart, melyre a hatóságok fejeit, az idegen hitfelekezetek vezető férfait és a társadalom vezérférfait külön meghív. Az ünnepély részleteinek kidolgozását az előljárásságra bízta.

— **A kiknek kenyér kell.** A kiknek kenyér nincs és dolgozni akar, annak kilátása nyílik arra, hogy magának és ehhez családjának a belevő falatot megszerezhesse. A községi előljárással ugyanis aggodalommal nézve azt a nyomort, mely Ujpesten is a munkahiány miatt lépten-nyomon tapasztalható, elhatározta, hogy a községi közmunkák egy részét, melyek különben felsőbb fórumok jóváhagyásával lennének fogantatva vehetők, már most megkezdték, hogy a munkanélkülieket legalább márczius közepéig, a mikorra a különböző munkák fellendülése várható, foglalkoztassa s így keresetükhöz juttathassa.

Hy munkák a múlt évről elmaradt esztornázás és az árviz által megrongált gát helyreállítása. Ez ügyben Zsoldos főjegyző a vármegyei alispánnál járt, a ki az előljárással ebbeli szándékát teljesen magáévá tette s az annak idején való jóváhagyás tekintetében a felelősséget magára vállalta. A községi előljárással dobszóval hívja fel a lakosokat, hogy a kik dolgozni akarnak, azok vasárnap jelentkezzenek a községházban, a hol számukra a munka ki fog jelölteni és hetfőn a munkába állhatnak.

— **Táncvizsga.** Az ujpesti áll. polgári leányiskola növendékeinek táncvizsgája ma, esztőlőkön d. n. fel 4 órakor lesz az »Ujpesti polgári kör« nagytermében. A növendékeket Róller Malvin a népszínház jeles balletmesternője tanította a táncra s így bizony szép eredményeket várunk a növendékektől, kik a tánc minden nemében szakavatott oktatást nyertek.

— **Halálozás.** A körlehetlen halál melyen sújtott egy nagy családot, midőn f. hó 11-én szerető övei közül kiragadta Királymezey Bellane szül. Kurzbeck Maria Antoniaát élet legszébb korában. A megboldogult elete 23-ik és boldog házasságának 4-ik évében, rövid szenvedés után hagyta itt a földi boldogságot. Temetése nagy számú közönség részvételével múlt szombat volt. A gyászszertartást Illek Vince esperes-plebános, dr. Varázséji Bela és Hirling Gusztáv segédlete mellett tartotta meg. Az engesztelő szentmiseáldozat hetfőn reggel fel 8 órakor volt. A megboldogultat terjen és kis fián kívül nagyszámú rokonság gyászolja. Áldott legyen emléke!

— **Növendék-hangverseny.** Az »Ujpesti zeneművelő egyesület« múlt vasárnap délután fel 4 órakor tartotta nagyszámú közönség jelenlétében első növendék-hangversenyt, mely igen jól sikerült. A hangversenyt a növendékek ennékara nyitotta meg a »Szózat«-tal. Ezután következett az egyes növendékek játéka, Schmiedt Terez Mendelssohn »Scherzo«-ját játszotta zongorán, Stadler Vilma Allagának »Messze hallik a muzsika« című eneket játszotta zimbalmón, Kager Jolán Beethoven »Scherzo«-ját adta elő zongorán, Schmiedt Sándor Dáglának »Ballada és Air variejet játszotta hegedűn, Nádaskey Valéria Schubertnek »Impromptu«-Adur-ját adta elő zongorán, Waldapfel Lajos Dancának »Air variejet« játszotta hegedűn Schmiedt Olga és Veszter Berta Beethovennak »Rondó«-ját játszották négy kézre zongorán, Bella Alma Feskának »Tavaszzal« című dalát énekelte, végre pedig Stadler Irén és Stadler Vilma Raffnak »Tarantella«

ját játszották zongorán négy kézre. A növendékek mindegyike ügyesen és szép gyakorlatl játszott az érdekes és változatos műsor megfelelő számát és nagy dicsőretel érdemeltek, egyszersmind dicsőretel szerelek jeles tanárjaiknak, akik mint az ügyes és jól iskolázott játékokból kitűnt, a helyes módszeren kívül faradságot nem ismernek növendékeik alapos kiképezetelésében. Az intézet második növendék-hangversenye f. évi február hó 20-án, azaz jövő vasárnap lesz. Műsora a következő: 1. Mendelssohn »Nászinduló« Előadjak zongorán: Schmiedt Terez és Vuskits Ilona. 2. Boechehini »Menuett« Előadja zongorán: Pessenheiner Roza. 3. Alard, »Le Chalat ábránd« Hegedűn előadja: Bekéfi Pál. 4. Chopin, »Valse F. dur.« Előadja zongorán: Klein Arabella. 5. Allaga, »Népdalok.« Előadja zimbalmón: Staviczky Erzsé. 6. Schütt, »Valse lente.« Előadja zongorán: Antony Sári. 7. Dancs, »Normaábránd.« Előadja hegedűn: Nádaskey Feri. 8. Schubert, »Impromptu Es dur.« Előadja zongorán: Vuskits Ilona. 9. Göttermann »Nocturne.« Előadja gordonkán: Nádaskey Richárd. 10. a) Mendelssohn, »Ábránd A moll.« Jensen. »Etude.« Előadja zongorán: Chlumsky Elza. 11. Gade Niels. Halk zenével. »Népdalok.« Előadja: a növendékek.

— **Köszönetnyilvánítás.** A jutegári tüzoltók és munkások bizottsága ez uton fejezi ki mindazoknak leghálásabb köszönetét, kik a bal sikeréhez részint adakozásuk, részint személyes megjelenésük által hozzájárultak. Fuchs Antal (nyomdász) az összes nyomtatványokat ingyen: A tiszteletbeli jegyekért adakoztak: Schreiber Gyula, Schön Ignác 10—10 frt, Láng L. gyáros 7 frt, Salgó a jani, Danubius, Angló-bank, Csavargyár, Ségman Richardt, Steiner testverek, Sonnenfeld Lina, Pnónix, Kohn és Fried, David Janos, Pamulipar, dr. Volfner Jakab, Stubenvöl I. 5—5 frt, Lukász műhelyfőnök, Cseh Iván 4—4 frt, Erzsébet gőzmalom, dr. Heideberg Tivadar, dr. Bende Ödön, Székely és Káldor, Nemzeti baleset bizt, Fürst Gerson, Nasser testverek, Weinberger Markus, Amodeo Anlál, Weisz Armin és fia, Eisele József, Pestli hengermalom, Blum és társa, Grünwald Adolf, Renner Adolf, Roth Adolf, Mayer Tivadar, Pressler, Sebők Ferencz, Opfermann 3—3 frt, Szivattyú és gépgyár, Viktória gőzmalom, Walla József 5 frt, Assic, Generali Schlik-gyár, Spiváló Ede, Jánovszky, Illek Vince, Gömör Sándor, Pospischil Janos, Madt Janos, Wutke Ferencz, Deutsch Zsigmond, Strasser és Schönfeld, Heel Alajos, Palle József, Pippich József, Halamasek, Gombos Adolf, Frey Gusztáv, Hamburger Erich, Podruzsik Ferencz, Feuerstein József 3 frt, Sautner Peter, Deucht Adolf, Emerlieng Ferencz, Özv. Grnsi Jozsefné, Schöber Karoly, Kerschner 2—2 frt, Grosz Adolf, Vukitsevits József, Reiler György, Kőrösi Lajos 1 frt 50—1 frt 50 kr, Matzek Karoly, Mady Lajos, dr. Venetianer 1—1 frt.

— **Mulatságok.** Az ujpesti allami elemi iskolák tanulóit, a műkedvelő zene- és enekkar közreműködése mellett, f. évi márczius hó 5-én jötekonyczélú hangversenyyel egybekölött táncvizsgát rendez az »Ujpesti polgári kör« helyiségében. Kezdeté este 8 órakor. Belepti-díj: személyjegy 1 frt, család-jegy 2 frt. — Az »Ujpesti kaszinó« most szombaton tartja saját helyiségében táncvizsgalmát. Kezdeté este 8 órakor. Belepti-díj: személyjegy 1 korona. — Az »Ujpesti gyermekbarát egyesület« f. évi márczius hó 1-én este 8 órakor nagyszabású hangversenyt rendez a Colosseumban, a melyen a főváros elsőrendű művésznői és művészei fognak közreműködni és így Ujpest közönsége egy ritka szép hangverseny élvezetben fog részesülni.

— **Az »Ujpesti dalkör«** f. évi február hó 22-én az »Ujpesti polgári kör« helyiségében jelmez estélyt rendez. A dalkör jelmezestélye igen fényesnek ígérkezik és méltó utóda lesz a tavalyi igen jó sikerült jelmezestélynek. Amint értesülünk a dalkör ez alkalommal több tréfas dalújdságot fog bemutatni. Kezdeté este 8 órakor. Belepti-díj: személyjegy 1 frt, családijegy 2 frt.

— **A szocialista vezérekre** ugyancsak rá jár a szekerek rudja és a rendőrség nagyon csunya dolgotok fog róluk leplezni, T. i. ezek a népboldogító urak a legény munkásoktól kaucezió címén pénzt gyűjtöttek, a

munkások keserves keresetükből, a szájkától megvonva adakoztak is szépen. Most azonban a rendőrségi házkutatás alkalmával kitűnt, hogy se pénz se posztó. A rossz nyelvek azt beszélék, hogy ezek az urak a gyűjtött kaucezió maguk között nagy dinom-dánomokat esaptak és egy jobb jövő reményében a pénzt elpezsgözték. Ezek után talán csak észreternek a munkások?

— **Haziur és lakó.** Ujpesten történt. Henschel Karoly nyelvmester kellemetlen viszályba keveredett Ernst Dávid háziurával és ezért a következő falragaszt függesztette ki a kapujára:

Hirdetmény.

Keresek egy lakást, a melynek háziura ne legyen se szöszező, se neveletlen, a háziasszony pedig ne legyen goromba, veszekedő boszorkány.

Továbbá:

Hirdetmény.

Ezen lakás kimondhatatlan okokból azonnal kiadó.

A háziur eme plakát-polémiát a járásbíró elé vitte és ez ügyben hetfőn itélt Baumann dr. aljárásbíró. A panaszost Vázsonyi dr., a vádlottat és nejét Csillag dr. képviselte.

Panaszos vádját elmondván, még azt is elmondta, hogy a mikor neje a lakást egy lakáskereső családnak meg akarta mutatni, a vádlott csak a lakáskeresőket engedte be a lakásba, a háziasszonyt pedig kiutasította.

Bíró: Miért sértette meg a falragaszokon a háziurat és nejét?

Vádlott: Én nem sértettem meg őket. Az nem vonatkozott ó rájuk, csak általánosságban fejeztem ki ama vágyamat, hogy oly háziurat és háziasszonyt keresek, a kik nem gorombák. A plakátot különben én stilizáltam, nőmnek abban semmi része nem volt.

A bíró Henschelnét felmentette, ellenben Henschelt két rendbeli becsületesértés vétsége miatt 20—20 forint penzbüntetésre ítélte.

— **Védekezzünk.** Az O. M. G. E. szaklapja, a »Köztelek« többször figyelmeztette gazdaközönségünket az amerikai löhere és amerikai luczerna káros, sőt veszedelmes voltára. Az amerikai luczerna beözönlése ellen tudvalevőleg Maulner Ödön budapesti magkereskedő vette fel a harcot és ugyancsak Maulner heli jelentéseiből olvassuk, hogy az amerikai luczernamag még folyvást oly nagy tömegben özönlök hazánkba, hogy az ilyen mag forgalmazói áraikat 4—5 forinttal leszállították és ezt körlevelekben tudtadják a gazdakal. Közeleinknek tartjuk gazdáinkat figyelmeztetni, hogy óvakodjanak az amerikai luczernamagtól, a melyet igazi származása letagadásával tisztán, sőt európai luczernamag közé keverve árusítanak.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

— **Előfizetési felhívás.** Márczius 15-én lesz ötven éve annak, hogy először hangzott fel Petőfi Sándor »Nemzeti dala« és annak gyűjtő hatása langba borítá Magyarországot, mely lángtengerből Pnónix-ként emelkedett ki főségesen szárnyalva a szabadság főséges alakja. Ezt a napot kegyeletteljesen és lelkesen ünnepelte meg a nemzet minden évben, de még fényesebben fogja azt megünnepelni az idén, amikor ötvenedszer ünnepli azt meg. Midőn tehát nagy, magasztos ünnepre készül Magyarország a Rózsavölgyi és társa es. és kir. zeneműkereskedő cég — mint a magyar közművelődés egyik zászlóvivője — az ünnepségek emeléséhez szintén kötelességszerűen hozzá kíván járulni, ezt pedig legjobban úgy véli eszközölhetni, hogy kiadásában közrebocsát egy fényes kiállítású 100 zeneművet (énekhangra zongora kísérettel) tartalmazó albumot, melynek szövegei egytől-egyig Petőfi Sándor muzsájának szüleményei. Felhívjuk tehát Petőfi Sándor költészetének s a magyar zeneirodalom kedvelőinek figyelmét emez, a maga nemében páratlanul álló albumra, melyet fen i cég előfizetés útján bocsát közre, még pedig oly csekély áron, hogy a márcziusi nagy napok becses emléke gyanánt a legkönnyebben bárki is megszerezheti. Előfizetési ára 1 frt 80 kr., mely összeg Rózsavölgyi és társa es. és kir. udvari zeneműkereskedő céghez Budapest, IV., Kristóf-tér 3 sz. küldendő. A mű meje-

lenése után jóval drágább lesz. Előfizetéseket lapunk szerkesztőse is közvetít.

— **Bürger Zsigmond** tanár a (Grünfeld-Bürger vonosnégyes társulat tagja) a hó 25-én este fél nyolcz óraker a fővárosi vígadó kistermében gordonka-hangversenyt rendez. Jegyek 3, 2, 1 frtert és álló helyet 50 krert Rozsavölgyi és társánál Budapest, Kristóf-ter 3. sz. kapható.

— **Landi Kamilla** hangversenye iránt, mely Halácsy Irma hegedűművész közreműködése mellett f. évi február hó 21-én este fél 8 óraker lesz a Royal-szálloda dísztermében, a fővárosban óriási érdeklődés van. A hangverseny műsora a következő: I. Gluck: (1714—1787) Nagy ária az »Oh del mio dolce ardor« című operából. II. a) Thome: Andante religioso; b) Wieniawsky: Mazurka. III. a) Salvator Róza. (1615—1637): Sírarcino; b) Fesch (18. század): La Superbetta. IV. Chaminade: Sans Amour L'ameau d'argent Noel des Oiseaux V. Sarasate: Spanyol táncok. VI. a) Massenet: Roses d'Octobre; b) Massenet: A Mignonne; c) Saint: Saëns La brise. A zongora kíséretet Pollák Richard szivességéből vállalta el. Jegyek 5, 3, 2 és 1 frtjával kapható Rozsavölgyi és társánál Budapest, Kristóf-ter 3. szám.

— »Báti hanguiat« a címe a farsang legújabb keringőjének, melyet Fodor Ernő zongoratanár a gepyári tisztviselők, mult szombaton tartott ballará szerzett és a melyet azon nagy lelkesedéssel többszöri ismétlés után kellemesen lejítottak. A keringő enekhangra és zongorára jelent meg, zeneje kellemes, csinos és fülbemászó, könnyedén lehet táncolni. A fővárosi sajtó a legszebb elismeréssel írt a keringőről, de meg is érdemli, mert ez egyike a legjobb keringőknek. Kapható: Budapest Rozsavölgyi és társá es es kir. zeneműkereskedésében és Ujpesten, az Árpád-úti »Kölcsön-könyvtárban« Ara: 2 korona. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Előfizetőink kényelmére minden egyes hangversenyre lapunk szerkesztőségében is kaphatók jegyek, ha azok a hangversenyt megelőző nap estéjéig váltatnak.

KÖZGAZDASÁG.

— A Champignonomba termesztése és agyazása. I. A Champignonomba lassanként hűsített lótrágyát kíván, sem nagyon aprót, sem nagyon szalmást; legjobb a munkás lovaktól, mely hosszabb ideig istállóban feküdt és jól keresztül van áztatva. A trágya ne legyen nagyon vizes, de egész száraz sem; rongyok, vasdarabok, cserepek, fadarabok stb. eltávolítandók; egy halomra körülbelül

1½ méter magas, 2 méter széles és szükséglet szerint hosszú, szépen szabályosan összeállítatik, és a hogy meleg lesz, minden másodnap fordítani kell, hogy ne égje el magát és pedig oly módon, hogy mindig a belseje (a meleg trágya) kívülről, és a kívül levő hideg belülről jusson. Ezen eljárást 6—8-szor kell ismétetni, úgy hogy 25° Reamur meleg legyen, és a kezét be lehessen dugni a nélkül, hogy forróságot érezen. A trágyának szép barnának kell lenni, a kézzel összenyomva nem szabad szétesnie, sem nedvességet eresztene.

II. Ha ilyen módon a trágya elkészített, egy arra szánt helyre, pinczébe, füres melegágyba, istállóba, folyosóba, szinbe, stb. hoztatván, 60—80 cm. magasság, 80—150 cm. szélesség- és a szükséglet szerinti hosszúságban összeállítatik és deszkával vagy szalmatarkaróval befedetik. 3 nap mulva utánna kell nézni: ha 30°-nál nagyobb forróságot mutat; mely lukakat kell csinálni, hogy kihűljön: ha 30°-nál kevesebb melegséggel bír, minden 15 cm. távolságban egy lyukba maroknyi gombacsirát kell tenni és trágyával beföldni, a míg az egész ágy csirával el van látva. 14—18 nap mulva, ha a csira megnőtt, az egész ágy fehér fonalakkal lesz átfonva, ha ez nem történt, akkor meg egyszer kell csirával ellátni. Csirával nem szabad takarzkodni, ha dús és biztos eredményt akarunk elérni.

Midőn az ágy fehér fonalakkal át lesz fonva, a deszka vagy takaró eltávolítandó, és földdel befedendő, reszint trágya, reszint pázsitfölddel 6 cm. magasságra és ha a föld száraz, meleg lágy vízzel önlözendő; keménys kútviz eironlja az egész ágyat. Nagy nedvességtől, valamint szárazságtól óvni kell, a levegő 12—16°-os legyen, így legjobban megel a gomba, 6—8 het mulva a gomba nagy mennyiségben megjelen es 2, 2, sőt 4 havon át kifert. Szorosan a földnél levágandó es a törzs földdel befedendő.

Ha a fenti módszer jól kezeltetik, biztos eredményre számíthatni.

Mühle Vilmos
udvari szállító.

Szerkesztői üzenetek.

Az élite-bál rendezőségének. Mulatságokról, sajnáljuk, tudósítást nem hozhatunk, mert a szerkesztőség tiszteletjegyet nem kapott. Igaz, hogy Krix-Krax belmunkatársunk részt vett a multságban, de azt azon tudatban tette, hogy a tiszteletjegy a szerkesztőségben hever. Amennyiben utóbb ki-sült, hogy tiszteletjegy nem érkezett, ezért Krix-Krax belmunkatársunk sem lehetett mint lapunk képviselője ott jelen, hanem mint meghívott vendég, de mert belepőjegyet nem váltott, annak az árát szerkesztőségünk mai napon Czipauer Já-

nos urnak mint a bálbizottság elnökének posta-utalványon beküldötte. Maskülönben pedig beküldött báli tudósításokat egyáltalán nem közlünk, mert mi ezeket sokkal jobban meg tudjuk írni. Tehát az olyan multságokat, a hol lapunk szerkesztőse képviselve nincs, szépen elhallgatjuk, mintha nemis lettek volna.

— **Sgh József urnak Budapest.** Lapunk jövő számában ismertetjük. Üdvözlét!

— **E. J. Jezvin.** A levelet megkaptuk. Legközelebb válaszolunk.

— **Zongorista.** A »Báli hangulat« című keringő ismertetését mai számunk »Irodalom és művészet« című rovatunkban megtalálja. Mi egyéb előnyeik kívül, mint magyar szerzeményt is nagyon ajánljátjuk, mert a keringők legtöbbje német importálás.

Egy joghallgató

elvéllal, polgári iskolai és gymnáziumi tanulók tanítását és a vizsgárávaló előkészítését.

Bővebbet a lap szerkesztőségében.

Urigomba

friss minőségben mindenkor kapható:

Schlesinger Ármin

(Stern Lipót fia czeg képviselőjének) Budapest, Rombach-utca 6.

Ujpesten:

Huszkó Izidor, vasut-utca 43. es Heim-

ler Alajos, István-ter es templom-ut sarkán

levő kereskedőknel.

3—3

Az ujpesti izr. szent egyllat (Chevradkadischa) a f. ében is úgy mint minden ében új tagokat vesz fel. Hitt. tagok, kik az egyllat kebelébe óhajtanak belépni, sziveskedjenek 14 napon át az egyllat hivatalos helyiségében, Hadl Jozsef elnöknel vagy Klein Ignácz alelnöknel magukat előjegyztetni.

A MAUTHNER-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medvevédjeggyel

valamennyi nagyobb fűszer és vaskereskedésekben kaphatok.

A Budapest Andrassy-ut 13. szám alatt létező **Mauthner Ödön** czeg csakis olyan csomagoknál vállal teljes jóátállást friss es valódi magvakert, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával es a Mauthner névvel jelölve, ugy a miut a mellékelt rajz is mutatja.